

derne umetnosti pri nas in sodobnega umetnika sploh. Nezaupna in v lastni modrosti srečna je stala množica Cankarjevih rodoljubov pred mladimi umetniki in le z največjim odporom sprejemala nove vrednote. Tudi tu je zmagal novi umetnostni rod in s tem pripravil tla plodovitemu razvoju naše moderne. Kot viden dokument tega napora in uspeh osebnega jubilarnevega prizadevanja sta dva hrama naše umetnosti, in sicer razstavni paviljon, ki nosi njegovo ime, in po njegovi pobudi započeto delo za Narodno galerijo.

Velik kot človek, ki je stopil na čelo svoje generacije v trenutkih prebujenja narodove umetnostne samozavesti, velik kot organizator naše moderne, toda največji in narodu najdragocenejši kot propovednik in baklonosec lepote! Veliki umetnik v iskanju in oblikovanju lepega, mojster v lepotni glorifikaciji našega človeka, predvsem pa naše zemlje, gozdov, njiv, travnikov in oblakov. To je Rihard Jakopič od Trnovega in Križank, lesketajočih se v zimskem soncu, iz Mestnega loga, kjer se kot fantomi izvijajo iz megle vitka debla brez, in od Gradaščice, kjer se nad sočnimi oblikami drevja, grmovja in njiv boči čudovito poletno nebo. In od Save, kjer v tihih večernih urah z gesto fanatika lovi na platno razkošno glorio barv našega sončnega zatona. In še Rihard Jakopič iz »Meksike«, slaveč delo slovenskega delavca in kmeta s silovitostjo baročnega patosa. In naposled! Mojster iz samotnega ateljeja: sklonjena nad rožami čara v mističnem zanosu mogočna figura prerokov iz Sikstine vizionarne harmonije na napeta platna!

Tak je Rihard Jakopič danes! Od vedno pa: velik umetnik, gotovo eden največjih, kar jih je rodila slovenska zemlja. Naj ga ob večeru njegovega življenja sreča naša hvaležnost in iskreno občudovanje.

Jože Kastelic | Spomin

V poletne dni kot v tuje
dlani še kdaj dežuje,
še bel oblak potuje
z meglami čez goró.

Budijo se spomini
na prvi cvet v dolini,
na prvi čas po zimi —
spomini so samó.

Saj so minili dnevi,
minili tisti spevi,
le plohe kot odmevi
čez nas gredo.